

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

«Педагогика» кафедрасының 60 жылдығына арналған «ЗАМАНАУИ
ҚОҒАМ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ» тақырыбындағы
халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының
ЖИНАҒЫ

22-сәуір, 2022 ж.

СБОРНИК

материалов Международной научно-практической конференции
посвященной 60-летию кафедры «Педагогика» на тему: «СОВРЕМЕННОЕ
ОБЩЕСТВО И ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ»

22-апреля, 2022 г.

COLLECTION

of materials International scientific and practical conference dedicated to the 60th
anniversary of the department «Pedagogy» on the topic: «MODERN SOCIETY AND
PEDAGOGICAL EDUCATION»

22-April, 2022 y.

Нұр-Сұлтан, 2022

ӘОЖ 37.0

КБЖ 74.00

II 23

Редакция алқасы:

Д.Қамзабек - фил.ғ.д., профессор, Басқарма мүшесі - әлеуметтік-мәдени даму жөніндегі проректор, **Б.Ж.Сомжүрек** - «Әлеуметтік ғылымдар» факультетінің деканы, **М.П.Асылбекова** - «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» кафедрасының меңгерушісі, п.ғ.к., профессор м.а.; **Р.К.Төлеубекова** - п.ғ.д., профессор; **Қ.Қ.Шалғынбаева** - п.ғ.д., профессор; **Г.Қ.Длиббетова** -п.ғ.д., профессор; **Б.П.Сейтқазы** - п.ғ.д., профессор; **Қ.Т.Атемова** - п.ғ.д., профессор; **Г.К.Шолпанқұлова** - п.ғ.к., профессор м.а., **Г.Т.Уразбаева** -п.ғ.д., профессор м.а.; **С.С.Байсарина** -п.ғ.к., доцент; **Байменова Б.С.** - п.ғ.к., доцент; **Ботабаева Ә.Е.** - п.ғ.к., доцент; **Т.С.Сламбекова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **Н.П.Албытова** - п.ғ.к., профессор м.а.; **Балтабаева Ж.Б.** - магистр.

ISBN 978-601-337-659-2

Жинақта Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, «Педагогика» кафедрасының 60 жылдығына арналған «**ЗАМАНАУИ ҚОҒАМ ЖӘНЕ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ**» тақырыбындағы Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының Пленарлық мәжілісінде және «Білім беру мегатрендтері және олардың педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытуға әсері», «Қазақстандық педагогика болашақтың педагогтарын даярлаудың негізі ретінде», «Педагогикалық іс-әрекеттегі коллаборация бірыңғай білім беру кеңістігін дамыту ресурсы ретінде» деп аталатын секция жұмыстары бойынша тыңдалған баяндамалар қамтылды. -821бет.

ОӘЖ 37.0
КБЖ 74.00

ISBN978-601-337-659-2

Педагогикалық ЖОО қабырғасында біздің көпжылдық жұмыс тәжірибемізде дипломдық жұмысты орындау түлекке оның мектептегі оқу-тәрбие қызметінде шығармашылық дербестік дағдыларын беретіні, оның әдістемелік дайындығын күшейтетіні және дамытатыны анықталды. Осылайша, болашақ кәсіби-педагогикалық кадрларды даярлау жетілдіріліп, ғылымның, білім мен өндірістің даму перспективаларын ескеретін озық векторға ие болуы керек.

Әдебиеттер

1. Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методика психолого-педагогического исследования: Учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. завед. – М.: Академия, 2005. - 208 с.

2. Степанов Е.Н., Лузина Л.М. Педагогу о современных подходах и концепциях воспитания. – М.: ТЦ «Сфера», 2005. - 160 с.

3. Яковлев Е.В., Яковлева Н.О. Педагогическое исследование: содержание и представление результатов. – Челябинск: Изд-во РБИУ, 2010. - 316 с.

МЕКТЕП ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГЫНЫҢ КӘСІБИ ҚЫЗМЕТІН ОҢТАЙЛАНДЫРУ ӘДІСТЕМЕСІ

Әзиев Артур

Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
artur.aziyev.90@bk.ru

Аннотация. Проблема оптимизации профессиональной деятельности педагога-психолога становится особенно актуальной в современных условиях. Особенно важно в процессе совершенствования сохранить индивиду-альные особенности, как самого педагога-психолога, так и ученика, их внутреннее «Я», что является базисом развития самоактуализирующейся и самореализующейся личности. Профессиональная деятельность педагога-психолога во многом обусловлена объективными и субъективными детерминантами развития, и незнание этих детерминант приведёт к построению неадекватной стратегии развития профессионализма педагога-психолога, что в свою очередь, может привести как к психолого-физиологическим перегрузкам самого педагога, так и к одностороннему развитию личности его учеников.

Ключевые слова: педагогическая психология, профессиональная деятельность педагога-психолога, психолого-педагогическая диагностика

Abstract. The problem of optimizing the professional activity of a teacher-psychologist is becoming especially relevant in modern conditions. It is especially important in the process of improvement to preserve the individual characteristics of both the teacher-psychologist and the student, their inner self, which is the basis for the development of a self-actualizing and self-fulfilling personality. The professional activity of a teacher-psychologist is largely determined by objective and subjective determinants of development, and ignorance of these determinants will lead to the construction of an inadequate strategy for the development of professionalism of a teacher-psychologist, which in turn can lead to psychological and physiological overload of the teacher himself, so to the one-sided development of the personality of his students.

Key words: pedagogical psychology, professional activity of a teacher-psychologist, psychological and pedagogical diagnostics

Педагог-психолог ұғымы көмекші мамандықтардың маманы ретінде маманның просоциалдық белсенділігімен сипатталатын және оның кәсіби міндеттерін орындауға дайындығы мен қабілетімен анықталатын және кәсіби құзыреттілікке негізделген интегралды кәсіби және жеке қасиет деп түсініледі [1].

Педагог-психологты кәсіби даярлаудың құрамдас бөлігінде көмекші мамандықтардың маманы ретінде арнайы дайындық, қарым-қатынасқа дайындық, жеке-тұлғалық дайындықты бөліп көрсетеміз: [2].

Білім берудегі психологиялық қызмет саласындағы отандық және ресейлік ғалымдардың еңбектерімен ұсынылған зерттеулер, бізді педагог-психологтың кәсіби қызметін жүйелі түрде зерттеуге бағыттады [3].

Осы негізде бізге психолог-психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметіне психологиялық-педагогикалық талдау жүргізу орынды болып көрінді: "педагог-психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметі" ұғымының мәнін нақтылау және нақтылау, құрылымын бөліп көрсету және оның мазмұнын анықтау. Сонымен қатар, жеке міндет-көмекші мамандықтардың маманы ретінде педагог-психологтың кәсіби қызметінің табыстылығы мен тиімділігін зерттеу.

Педагог-психологтың кәсіптік қызметінің проблемаларын көмек көрсететін мамандықтардың маманы ретінде зерделеу бізден "Педагогика және психология" (бакалавриат) мамандығы бойынша Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын егжей-тегжейлі қарауды талап етті, онда педагог-психологтың кәсіптік қызметінің саласы білім беру жүйесі болып табылатыны көрсетіледі: жалпы білім беретін орта мектеп, мектепке дейінгі білім беру және тәрбие жүйесі, педагогикалық колледж, арнаулы орта оқу орындары [4].

Педагог-психолог лауазымы педагог қызметкерлер лауазымына енгізілді ("педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдар лауазымдарының тізбесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 3 қыркүйектегі №1304 қаулысы). №60; 09.06.2011 № 241) [5].

"Педагогика және психология" мамандығы бойынша Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты негізінде педагог-психолог – бұл Психология және педагогика бакалавры академиялық дәрежесі бар, білім беру саласында жұмыс істейтін және өзінің кәсіби құзыреттілігі шеңберінде оның барлық субъектілеріне психологиялық-педагогикалық көмек көрсететін және профилактикалық, ағартушылық, ағартушылық және өзінің кәсіби құзыреттілігі шеңберінде диагностикалық-түзету сипатында түрлі мәселелерді шешетін маман деп қорытынды жасауға болады..

Педагогикалық процесс-бұл арнайы ұйымдастырылған, оң нәтижелі білім беру процесі, онда субъектілердің педагогикалық өзара әрекеті тәрбие, оқыту және даму процестерінің тұтас үйлесімінде жүзеге асырылады [6,б.194-197].

Нәтижесінде педагог-психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметінің құрылымында біз мыналарды бөліп көрсетеміз: кәсіби қызметтің субъектісі (субъектілері) мен объектісі; кәсіби қызметтің мақсаты; кәсіби қызметтің түрлері мен нақты міндеттері (кәсіби қызметтің белгілі бір түріне байланысты); кәсіби маңызды қасиеттер; кәсіби қызметтің кезеңдері мен функциялары.

Ж.М. Абдильдиннің [7,8], К.А. Абулханова-Славскаяның [9,10], Э.Ф. Зеердің [11], М.С. Каганның [12], С.Л. Рубинштейннің [13] және т. б. еңбектеріне сүйене отырып, біз бір жағынан педагог-психолог ретінде кәсіби қызмет субъектілері ретінде бір уақытта әрекет етеміз деп санаймыз. көмекші мамандықтардың маманы, екінші жағынан-білім алушылар (тәрбиеленушілер), олардың ата-аналары, педагогтер және педагогикалық процестің басқа да қатысушылары. Екі жақ та белсенділікке ие және оны объектіге бағыттайды, өзгертеді және қалыптастырады. Тақырыптан айырмашылығы, объект пассивтілікке ие.

Педагог-психологтың көмекші мамандық ретіндегі кәсіби қызметінің объектісі білім алушылардың (тәрбиеленушілердің) және педагогикалық процестің басқа да қатысушыларының психикалық денсаулығы болып табылады.

Демек, психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметі қарым-қатынастың екі түрімен сипатталады.

Біріншіден, субъект-педагог – психологтың психологиялық-педагогикалық ықпал ету пәніне (объектісіне) қатынасымен шарттасқан Объектілік қатынастар арқылы, біздің

жағдайда-білім алушылардың (тәрбиеленушілердің), олардың ата-аналарының, педагогтердің және педагогикалық процестің басқа да қатысушыларының психикалық денсаулығы арқылы жүзеге асырылады. Субъект-объектілік қатынастар кәсіби психологиялық-педагогикалық қызметтің пәндік мазмұнын құрайды, ол мақсат, қызмет түрлерімен анықталады, Қызмет түріне байланысты нақты міндеттер қойылады, Нысандар анықталады, объектіге бағытталған психологиялық-педагогикалық ықпал ету әдістері мен құралдары таңдалады.

Екіншіден, пән-психолог-көмекші мамандықтардың маманы ретінде және өзара әрекеттесу барысында педагогикалық процестің барлық қатысушылары арасында пайда болатын субъективті қатынастар. Осылайша, педагог-психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметі субъект-объектілік және субъект-субъектілік қатынастармен сипатталады, оның барысында кәсіби қызмет субъектілері өздерінің дамуының жаңа сатысына көтеріледі.

Педагог-психологтың көмекші мамандықтардың маманы ретіндегі кәсіби қызметінің мақсаты оның мәнінен туындайды және білім алушылардың психикалық денсаулығын сақтау, нығайту және дамыту болып табылады. Сондай-ақ, біз педагог-психологтың кәсіби қызметін білім берудегі психологиялық қызмет контекстінде көмекші мамандықтар маманы ретінде қарастыратынымызды атап өткен жөн. Осыған байланысты білім берудегі психологиялық қызметтің бағыттары іс жүзінде көмекші мамандықтардың маманы ретінде педагог-психологтың кәсіби қызметінің түрлері болып табылады деп санаймыз.

Кәсіби қызметті оңтайландыру әдістемесі әр мектеп үшін, педагогикалық процестің әр қатысушысы үшін қол жетімді, ол педагогикалық мәдениеттің жалпы деңгейін көтереді, педагогиканың барлық категорияларын, заңдылықтары мен қағидаларын біртұтас қарым-қатынаста қабылдауға және осы жағдайда оқушылардың бейіналды дайындығын ұйымдастырудың ең жақсы тәсілін таңдауда басшылыққа алуға мүмкіндік береді. Кәсіби қызметті оңтайландыру педагог-психолог негізгі педагогикалық білім мен дағдыларға ие болған, педагогиканың жетекші заңдылықтары мен принциптерімен таныс болған; оқушыларды бейіналды даярлау, білім беру және дамыту міндеттерін түсінген, ұжымдық, топтық және жеке іс-әрекеттерді ұйымдастыру технологияларын меңгерген жағдайда ғана мүмкін болады. Бүкіл педагогикалық жүйені және оның әр элементін жеке-жеке зерттей отырып, кәсіби қызметтің ең жақсы нұсқасын таңдауға болады.

Педагог-психолог өзінің шығармашылық әлеуетінің, кәсіби өсуінің перспективаларын көруі, кәсіби қызметінің тиімділігінің шарты ретінде болжамдық іскерліктерін дамытуы, әрбір нақты балаға (кәсіби деңгейде де, жалпыадамзаттық тұрғыдан да) көмектесуі тиіс.

Қалыптасқан жағдайға байланысты педагог-психологты даярлаудың қазіргі заманғы аспектілері қайта қаралуы және кеңейтілуі тиіс деп санаймыз. Атап айтқанда, біздің ойымызша, қазіргі әлеуметтік шындықта педагог-психолог маман ретінде дайындалуы керек, оның мақсаты - қалыпты психикалық дамуы бар балалар мен жасөспірімдерге, сондай-ақ жалпы білім беру ұйымдарындағы мүмкіндіктері шектеулі балаларға кәсіби, құзыретті, әлеуметтік психологиялық көмек көрсету болып табылады.

Әдебиеттер

1. Успенский В.Б., Чернявская А.П. Введение в психологопедагогическую деятельность: учебное пособие для студ. высш. учеб.заведений. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. - 176 с.
2. Овчарова Р.В. Практическая психология образования: учебное пособие для студ. психол. фак. университетов. – М.: Издат. центр «Академия», 2003. – 448 с.
3. Степанова М.А. Прошлое и настоящее психологии образования // Вопросы психологии. – 2005. – № 2. – С. 34-58.
4. Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан. Образование высшее профессиональное. Бакалавриат. ГОСО РК 3.08. 003 – 2011.

Министерство образования и науки Республики Казахстан. Астана. Специальность «Педагогика и психология» 5В010300 // [http://www.kaznpu.kz/docs/B_Pp\(2\).Doc](http://www.kaznpu.kz/docs/B_Pp(2).Doc)

5. Постановление Правительства Республики Казахстан от 3 сентября 1999 года № 1304. Об утверждении Перечня должностей педагогических работников и приравненных к ним лиц (внесены изменения Постановлениями Правительства РК от 17.02.01 г. № 252; 25.01.05 г. № 60) // <http://www.edu.gov.kz>

6. Громкова М.Т. Психология и педагогика профессиональной деятельности: учеб.пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с.

7. Абдильдин Ж.М. Собрание сочинений в пяти томах. – Алматы: Өнер, 2001. – Том III. – 392 с.

8. Абдильдин Ж.М. Собрание сочинений в пяти томах. – Алматы: Өнер, 2001. – Том IV. – 440 с

9. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности. – М.: Изд-во «Наука», 1980. – 335 с. 11

10. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни.-М.: Мысль, 1991. - 299 с.

11. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов.– 2-е изд., перераб., доп.– М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2003.– 336 с.

12. Каган М.С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа). – М.: Политиздат, 1974. – 328 с.

13. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2004.- 713 с.

ЖОО ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ МАМАНДАРДЫҢ ЦИФРЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУ

Байменова Б.С.

Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану кафедрасының доценті, педагогика
ғылымдарының кандидаты

botagoz.baumenova@mail.ru

Габдуллина К.М.

магистрант

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

amila120899@mail.ru

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы возникновения понятия «цифровая грамотность» и трансформации данного понятия в «цифровую компетентность». Кроме того, выявлены различия понятий компьютерной и цифровой грамотности, сформулированы структурные компоненты цифровой грамотности. Вместе с тем, рассмотренно актуальность проблемы формирования профессиональной компетентности будущего педагога-психолога в цифровой образовательной среде.

Ключевые слова: информация, цифровое образование, компьютерная грамотность, ИКТ грамотность, цифровые компетенции, информационные технологии, цифровые технологии.

Annotation. The article discusses the emergence of the concept of "digital literacy" and the transformation of this concept into "digital competence". In addition, the differences between the concepts of computer and digital literacy are revealed, and the structural components of digital literacy are formulated. At the same time, the issue of forming professional competencies of a future teacher-psychologist in the digital educational environment was considered relevant.

Key words: Information, Digital Education, Computer Literacy, ICT literacy, digital competencies, information technology, digital technologies.